7/3119 2923

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14.0.BHİ 01-429
Konu : Yazılı Soru Önergesi

21.12.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 11.12.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3119-8003/19531 sayılı yazınız.

Tokat Milletvekili M. Ergün DAĞCIOĞLU'nun ," Turhal Şeker Fabrikasında çalışan geçici işçilere " ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/3119) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK : 3 sayfa önerge cevabı

DAĞITIM :

Gereği :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

7/3119

293

TOKAT MİLLETVEKİLİ SAYIN M. ERGÜN DAĞCIOĞLU'NUN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

Cevap 1

Turhal Şeker Fabrikasında 1994 – 1999 yılları arasında yılda ortalama 855 100 ton pancar işlenmiştir. Aynı dönemde yılda ortalama 33 079 çiftçimiz tarafından, 24 222 hektar alanda pancar üretilmiştir.

2000 yılı için 33 620 çiftçimiz 25 092 dekar alanda pancar ekimi yapmış ve bedeli ödenecek 1 milyon 9 bin ton pancar üretmiştir. 2000 yılı için Turhal Şeker Fabrikasında işlenen pancar miktarının 925 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Cevap 2

Turhal Şeker Fabrikasında 2000 yılı Kasım ayı sonu itibariyle 415 daimi işçi çalıştırılmaktadır. Bu daimi işçilerden halen emekliliğini dolduranların sayısı 109 dur. Emekliliğini dolduran işçilerin emekli olmaları halinde, doğacak boşluk doğal olarak çalışmalarını sürdüren daimi işçiler ile imkanların elverdiği ölçüde çalıştırılabilen geçici işçilerle karşılanacaktır. Yine boşluk doğması halinde, diğer şeker fabrikalarındaki vasıflı işgücünün Turhal Şeker Fabrikasında görevlendirilmesi yoluna da gidilebilecektir.

Cevap 3

Turhal Şeker Fabrikasında çalışan geçici işçi sayıları (iş akitleri askıda olanlar dahil), 1999 yılında Aralık ayı sonu itibariyle 921, 2000 yılında Kasım ayı sonu itibariyle 893 kişidir. 1999 yılında Turhal Şeker Fabrikasının kampanyası 143 gün olmuştur. 2000 yılı kampanyasının 29.01.2001 tarihinde tamamlanması ve kampanya süresinin 138 gün olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Kampanya süresi olarak verilen rakamlar net kampanya gün sayısı olup, kampanyada çalışan geçici işçiler ön ve son kampanya ve temizlik süresi dikkate alındığında ortalama net kampanya süresinden 10 gün fazla çalışmaktadırlar. Geçici işçilerin çalıştırılma süreleri, ilgililerin yaptıkları iş ve o yılın pancar rekoltesine bağlı olarak değişebilmektedir.

Turhal Şeker fabrikasında çalışan geçici işçilerin eline geçen net ücret **463.805.998 TL** 'dir. Bu değere ayni olarak verilen giyim + Şeker + yemek bedelleri ilave edildiğinde bir geçici işçinin eline geçen ortalama aylık gelir **517.034.764 TL** olmaktadır. Bir geçici işçinin T. Ş. F. A. Ş 'ye ortalama maliyeti ayda **819.664.122 TL**'dir

Cevap 4

Bilindiği gibi 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince, bir yıllık süre içinde 120 gün prim ödeme gün sayısı bulunmayan bir sigortalı sağlık yardımından yararlanmamaktadır. Ancak, 3. sorunun cevabında belirtildiği gibi Turhal Şeker Fabrikasında çalışan geçici işçilerimizin büyük bir kısmı 120 günlük kanuni sürenin çok üzerinde çalışmaktadır. Bu husus dikkate alınırsa geçici işçilerimizin büyük bir kısmı sağlık yardımından yararlandığı görülecektir, ayrıca, geçici işçilerin çalışma sürelerinin 120 güne tamamlanması için gerekli önlemler alınmaktadır.

Cevap 5

Bilindiği üzere Şeker Sanayiinde çalıştırılan geçici işçiler mevsimlik ve kampanya işçileridir. Bunlara pancar kampanyası başında iş başı yaptırılıp, pancar kampanyası bitiminde müteakip kampanya başlangıcına kadar iş akitleri askıya alınmaktadır. Kampanya bitiminden sonra fabrikaların rutin işleri kadrolu daimi işçiler tarafından yürütülmektedir. Bu sebeple diğer sektörlerde olduğu gibi mevsimlik işçi iş gücüne yoğun olarak ihtiyaç bulunmadığından uzun süre çalışmalarına imkan sağlanamamaktadır.

Cevap 6

Pancardan şeker üretiminde üretim yılındaki pancar kalitesine bağlı olarak şeker teknolojisi gereği pancarda bulunan şekerin tamamı alınamamaktadır. Pancarda bulunan ortalama % 16 şekerin; yaklaşık 0,3'ü fabrikasyon gereği önlenemeyen işletme kaybıdır, 2,3 'ü yan ürün olan melasa, 0,3 'ü ise pancar posasına (pancar küspesi) gitmektedir.

Melas; alkol, maya üretiminde ve yem sanayiinde veya ihraç edilerek değerlendirilmekte, pancar posası ise hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır. Dolayısıyla şeker teknolojisi gereği alınması teknik olarak mümkün olmayan, melas ve pancar posasına giden şeker değerlendirilmekte olup kayıp olarak kabul edilmemelidir.

Son 2 yılda gerçekleşen melasta ve pancar posasında kalan şeker ile önlenemeyen kayıplar Türkiye ortalaması olarak sırasıyla 1998 yılında 2,10 ; 0,31; ve 0,26 , 1999 yılında 2,38; 0,28 ve 0,27 , Turhal Şeker Fabrikasında 1998 yılında 2,32; 0,35 ve 0,29, 1999 yılında 2,38; 0,35 ve 0,29 olarak gerçekleşmiştir.

Cevap 7

Şeker Fabrikası kampanya döneminin başlangıcından sonuna kadar kapasitesine uygun miktarda pancarı aralıksız işlemek durumundadır. Geçici işçilerin 4 ay daha fazla çalıştırılmaları kampanya süresinin 4 ay daha uzatılmasını gerektirir. Bu ise pancar işleme kapasitesinin yarıya düşürülmesi ile sağlanabilir.

Pancar işleme kapasitesinin düşürülerek kampanya süresinin uzatılması pancarın hasattan sonra siloda daha fazla beklemesine ve çürümesine, dolayısıyla işlenme güçlükleri ile birim şeker üretiminde kayıpların artmasına sebep olmaktadır.

Diğer yandan, kurulu kapasitenin kullanılmaması şeker fabrikalarının ekonomiklik ve verimlilik ilkelerine uygun olarak çalıştırılması esasına ters düşmektedir. Bu hususlar dikkate alındığında geçici işçilerin 4 ay daha fazla çalıştırılması durumunda şeker kayıplarının önleneceği iddiası hem teknik hem de işletmecilik açısından doğru değildir.

Cevap 8

Şeker Sanayiinde halen 16 700 civarında geçici işçi istihdam edilmektedir. Geçici işçiler grubunda izlenen, ancak toplu iş sözleşmemiz hükümlerine göre bütün yıl boyu daimi işçiler gibi çalıştırılan 1 420 adet de kadrosuz daimi işçi mevcuttur. Geçici işçiler ile kadrosuz daimi işçiler, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı ilkeleri doğrultusunda, Sanayi için öngörülen (adam/ay) sayısı ile sınırlı olarak çalıştırılmaktadırlar.

Geçici işçilerin yıl içindeki çalıştırılma süreleri, pancar rekoltesi, mevsim şartları ve şeker fabrikalarının kampanya sürelerine bağlı olup, yılda ortalama 100-140 gün çalıştırılabilmektedirler. Bu itibarla tüm geçici işçilerin daimi kadroya alınmaları mümkün olamamaktadır.

Ancak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.Ş.F.A.Ş ve Şeker – İş tarafından yürütülen ortak çalışma ile şeker fabrikalarında emeklilik dolayısıyla doğabilecek kadrolu daimi işçi ihtiyacının belirlenmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Şeker Sanayiinde çalışan geçici işçilerin kadroya geçirilmesi ve uzun süre çalışma talepleri ile ilgili sorunlar, Toplu-İş Sözleşmelerinde gündeme gelmekte ve bu konuda gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Süresi 31/01/2001 tarihinde sona erecek olan Toplu-İş Sözleşmesinin yerine akdedilecek olan yeni dönem Toplu-İş Sözleşmesinde bu hususlar yeniden değerlendirilecektir.